

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 282/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., K., toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 25. augusta 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S/26/2010 a postupom Mesta D. v konaní vedenom pod sp. zn. 3981/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2010 doručená sťažnosť (doplnená 9. júna 2011) J. Š., K., toho času v Ústave na výkon

trestu odňatia slobody Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia «základného práva vlastníť majetok a práva na zákonný obsah a ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy, práva na právnu pomoc a práva na rovnosť účastníka konania podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy, práva na prístup k súdnej ochrane, práva na súdnu ochranu, práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu podľa čl. 46 ods. 1,2 v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy, práva na súd a prístup k súdu, práva na spravodlivý súdny proces, práva na prejednanie záležitosti (veci) v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd („Dohovor“), práva na majetok, jeho ochranu a pokojné užívanie podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru» postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) z 25. augusta 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S/26/2010 a postupom Mesta D. (ďalej aj „odporca“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3981/2010.

V sťažnosti sťažovateľ uviedol, že sa obrátil na odporcu v zmysle ustanovení zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 191/1950 Sb.“) so žiadosťou (objednávkou) o vyhotovenie zmenkového protestu. Odporca však jeho žiadosť vybavil listom z 9. marca 2010 sp. zn. 3981/2010, v ktorom ho vyrozumel o skutočnosti, že v zmysle ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) nemá kompetenciu vyhotoviť protestnú listinu podľa ustanovenia § 79 zákona č. 191/1950 Sb., pretože táto kompetencia patrí len notárom a súdom.

Sťažovateľ následne podal na krajskom súde v zmysle ustanovení § 250t zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) návrh vo veci nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorou sa domáhal, aby bola odporcovi vo veci zmenkového protestu uložená povinnosť konať.

Sťažovateľov návrh bol uznesením krajského súdu sp. zn. 13 S/26/2010 z 25. augusta 2010 zamietnutý v zmysle ustanovenia § 250t ods. 1 OSP ako neprípustný s odôvodnením, že sťažovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie mu umožňuje osobitný predpis, a to citované ustanovenie § 79 zákona č. 191/1950 Sb., podľa ktorého protest musí byť urobený súdom, notárom alebo miestnym národným výborom.

Podľa názoru sťažovateľa „*právny názor krajského súdu je vadný, zjavne arbitrárny a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný, v dôsledku ktorého bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom*“. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu považuje sťažovateľ za „*zmätočné a nepresvedčivé v nesúlade s výrokom o zamietnutí, a rovnako tak nedostatočné a nelogické*“. Na tomto mieste sťažovateľ dôvodí, že pokiaľ aj krajský súd dospel k záveru, že sťažovateľ nevyčerpal relevantné prostriedky, ktorých použitie mu umožňuje osobitný predpis, za ktorý súd správne považoval zákon č. 191/1950 Sb., mal postupovať podľa ustanovenia § 104 ods. 1 OSP, teda konanie zastaviť a následne postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého patrilo rozhodovať o tomto nevyčerpanom prostriedku v zmysle osobitného predpisu.

Z uvedených dôvodov sa sťažovateľ obrátil na ústavný súd tvrdiac, že postupom a rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jeho označených základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažovateľ vidí porušenie týchto základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom aj v „*nesprávnom postupe mesta*“, pretože podľa ním prezentovaného názoru „*protestná agenda*“ prešla na základe ustanovenia § 28 ods. 1 zákona o obecnom zriadení z bývalých miestnych národných výborov aj na obce a mestá v rámci preneseného výkonu štátnej správy. Sťažovateľ argumentuje citáciou predmetného ustanovenie zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého na obce prechádzajú pôsobnosti, ktoré ku dňu účinnosti zákona o obecnom zriadení patrili podľa osobitných predpisov miestnym a mestským národným výborom, ak ich osobitný zákon nezveruje orgánom štátu. Podľa vyjadrenia sťažovateľa takýmto osobitným zákonom je zákon č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý však kompetenciu vo veciach protestácie zmieniek vôbec neupravuje. Sťažovateľ je preto toho názoru, že obciam a mestám je „*protestná agenda*“ zverená a tieto sú povinné na základe žiadosti vyhotoviť protestnú listinu.

Na základe prezentovaných záverov sťažovateľ v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie «*základného práva vlastníť*

majetok a práva na zákonný obsah a ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy, práva na právnu pomoc a práva na rovnosť účastníka konania podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy, práva na prístup k súdnej ochrane, práva na súdnu ochranu, práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu podľa čl. 46 ods. 1,2 v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy, práva na súd a prístup k súdu, práva na spravodlivý súdny proces, práva na prejednanie záležitosti (veci) v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd („Dohovor“), práva na majetok, jeho ochranu a pokojné užívanie podľa čl. 1 Dodatočného protokolu č. 1 k Dohovoru» postupom a uznesením krajského súdu z 25. augusta 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S/26/2010 a postupom Mesta D. v konaní vedenom pod sp. zn. 3981/2010, uznesenie krajského súdu zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, Mestu D. prikázal vo veci zmenkového protestu konať, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a uložil odporcom povinnosť náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

V úvode chce ústavný súd poukázať na nedostatok sťažnosti spočívajúci v nekvalifikovanej špecifikácii základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, ktorých sa argumentačné námietky sťažnosti týkajú.

Uvedenú skutočnosť preklenul ústavný súd bez toho, aby sťažovateľa vyzýval na odstránenie označených nedostatkov, a vychádzajúc z obsahu relevantnej argumentácie sťažnosti vymedzil predmet konania pred ústavným súdom tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

1. K námietke porušenia označených článkov ústavy a dohovoru postupom Mesta D. v konaní vedenom pod sp. zn. 3981/2010

Ústavný súd vo vzťahu k námietkam sťažovateľa týkajúcim sa postupu Mesta D. poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého je ochrana ústavnosti prioritne zverená do rúk orgánov verejnej moci. Vo vzťahu k takto chápanej ochrane predstavuje ústavný súd ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V prípade nečinnosti orgánov verejnej správy takúto ochranu poskytujú všeobecné súdy v rámci správneho súdnictva, v osobitnom konaní upravenom ustanoveniami § 250t a § 250u OSP, ktorá umožňuje dotknutým subjektom domáhať sa podaným návrhom uloženia povinnosti orgánu verejnej správy smerujúcej k odstráneniu jeho pasivity.

Takto vymedzenú zákonnú možnosť sťažovateľ aj využil. Ochranu jeho označeným základným právam podľa ústavy a právam podľa dohovoru mal poskytnúť krajský súd, čo vylučuje duplicitné preskúmanie postupu Mesta D. zo strany ústavného súdu.

Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom postupom Mesta D., odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K námietke porušenia označených článkov ústavy a dohovoru postupom a uznesením krajského súdu z 25. augusta 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S/26/2010

Ťažiskovým argumentom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o nesprávnosti právneho záveru rozhodnutia krajského súdu, ktorý po konštatovaní nevyčerpania dostupných prostriedkov nápravy návrh sťažovateľa ako neprípustný zamietol.

Ústavný súd preskúmal predmetné uznesenie krajského súdu, aby zistil, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S/26/2010 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru, porušenie ktorých namieta.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia uznesenia krajského súdu dospel k týmto čiastkovým záverom:

Krajský súd vo svojom rozhodnutí v prvom rade citoval a stručne interpretoval relevantnú právnu úpravu, a síce ustanovenia § 250t ods. 1 OSP vymedzujúce predmet osobitného konania zahrnutého do právnej úpravy správneho súdnictva – konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy, stanovujúce tiež podmienku prípustnosti žaloby o nečinnosť orgánu verejnej správy a takisto ustanovenie § 79 zákona č. 191/1950 Sb. vymedzujúce protestné orgány, ktorým je zverená kompetencia protestácie zmieniek.

Krajský súd konštatoval, že v prerokúvanej veci sťažovateľa ide o plnenie úloh spojených s výkonom miestnej štátnej správy prenesených na orgán územnej samosprávy, v prípade sťažovateľa na mesto, tak ako to predpokladá čl. 71 ods. 1 ústavy. Krajský súd

teda uznal pasivitu odporcu, ktorý vybavil žiadosť sťažovateľa o protestáciu zmenky listom, v ktorom tvrdil nedostatok svojej právomoci.

Držiac sa princípu subsidiarity správneho súdnictva, účelom ktorého je predchádzať situáciám, keď by správny súd suploval iné účinné prostriedky nápravy, ktorými dotknutý subjekt disponuje, krajský súd návrh sťažovateľa zamietol. Poukázal na nevyčerpanie spomínaných prostriedkov, ako na dôvod neprípustnosti návrhu sťažovateľa.

Ústavný súd preskúmaním odôvodnenia namietaného rozhodnutia krajského súdu zistil, že ťažiskovému záveru o neprípustnosti návrhu, ku ktorému krajský súd vo svojom rozhodnutí dospel, predchádzala dostatočne náležitá interpretácia právnej úpravy aplikovateľnej na skutkový stav prerokúvanej veci.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje ústavnú konformnosť konečného záveru rozhodnutia krajského súdu o neprípustnosti návrhu sťažovateľa z dôvodu nevyčerpania účinných primárnych prostriedkov právnej ochrany [ako sú napr. sťažnosť podľa ustanovení § 2 a nasledujúcich zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sťažnostiach“) v spojení s ustanovením § 24 ods. 2 s odkazom na ustanovenia § 16 ods. 3 zákona o obecnom zriadení, príp. sťažnosť podľa ustanovenie § 11 ods. 4 zákona o sťažnostiach].

Sťažovateľ teda stále disponuje možnosťou domôcť sa vo vzťahu k namietanej nečinnosti orgánu verejnej správy právnej ochrany prostredníctvom správnej žaloby, ak zákonom požadované vyčerpanie primárnych prostriedkov nápravy neprinesie želaný efekt – odstránenie pasivity odporcu. Na realizáciu ústavou zaručeného sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zo strany všeobecného súdu existuje stále dostatočný priestor.

Uznesenie krajského súdu tak ústavný súd hodnotí ako zodpovedajúce limitom garancií čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namietal, čo súčasne vylučuje sťažovateľom namietané porušenie jednotlivých ústavnoprávných princípov obsiahnutých v čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 152 ods. 4 ústavy, ako aj sekundárne porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru.

V závere treba zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou opravnou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach tohto prípadu ani neprislúchalo posudzovať, či návrhu sťažovateľa malo alebo nemalo byť vyhovené. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či rozhodnutie o ňom splňalo požiadavku ústavnosti spočívajúcu predovšetkým v ústavne konformnom výklade dotknutej právnej úpravy a náležitom odôvodnení rozhodnutia.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti odmietol sťažnosť sťažovateľa v označenej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2011